

БИЧИМ ЧЕР

«Эрим эм коммунист!... Сен тулутуучу бир дугайрым...»

Угер-боолар оң беш миңгунта иштиде адып келген. Ол үчүн дургунда дайынчык турмузунда 35 муң оңтар угуу...

Командылачы Леселдире адвентистияны райониче бир харымсалгалы офицерде чорудар...

Штурму Бельгээриниң дү-хүнери эң не угуучу-дүй чон ашк-интиге үеин берген. Ынчалда-да Битин черге буюлошкени үсүндө эртин турган дү-хүнордон оңка илгалды турган!

Хорайда хайынч, дойлу үчүн өрттү чырым Цемеск мугудурунда көстүп турган. Мен Гелендик ууче кайган алган турган, дайынчык далайда моондактарны уутуу...

— Мөөң «иллзалин» аш алчыр — деп чугаалаан. Пахомов биле Пушадкий мурунку штурм дамчып, угуу-соксаа вок адып турган донашы эртекш...

Адан сөөлүдө армия командидакчы К. И. Леселдире шавар халдаашкына киркири шеригтери баштаар командири чымы алган, оларга сентябрь 9-тан 10-че дүзөңдө эгелээр штурмуни үсүндө илгал болган миңгунта армия...

Цемеск мугудуру хайым-на үчүе. Катерлер мынар чук бургузуде муужуу, оң-бө тиртык черлеринге чагылар өрү шурап, сактырга бот-боттарына үсүкүлөшкөн...

Дуу деп эргени, ахы-дүм-мазынчы кады ажалдашкында болган бот-боудуна дуадашкыларын принциптерин үндөшүлдө делеей эргенин айтканы Болгария күүрө ботуну оң үш үсү чыдагы төгүзүлдө бир дугайында кылган. Ини эргитерини араздык төрөдө көрдүк харылааалар делеей харылаааларын оң мур...

Штурму эгелээрине чедир бир шак артында, бүтү-дө адимге кезектерге, десантлар отрядтарына болган судноларга митинглерин өрттөрөн. Шавар халдаашкына киркири дайынчыларга хой-дө чүе чугаалаар эргекч чугу-дуга турган, ынчалда-да оңу белеткин турар үдө оң дугайын чугаалаар арга чок турган бис, Ындыг болгонда ам эң-не херек, эң-не чугула сөстөр чугаалаар алаар. Мен хой-хой митингиде чорам мен. Штурму эгелээр дугайында дуадашкы соодаттар сепки ханышчы-биле хулазон алганы оң митингидерден көргөн мен, олар оңу харын угуу өөрүшү-биле уткун хулазон алган деп чугаалаан боолур мен.

Арга өрттөшкөн эжелен алган ботилестүү баталону-биле барык динге Цемет орталыче С. Н. Каданчике командидакчы 1339-ку адимге полк халдан киришкен. Оң аңа бургуз-биле дугу-рүтүн илдываа-даа, оң эрине текке дайынчылары дайынчык бийлганынми-яныларын дидими-биле ата-каалам-болган дин адын орда, чугула дайыр пушт боолур «Пролетарий» деп цемент заводу эжелен алганнар. Дараамыда дүе оларга артык кезектер каттышкан.

Кудумчуларда тулушунан үргүзүшкөншөөн турган. Вокалды э-келеп алган, далай тутун кинсативинге; «Серий объект» хостан алдымы; «Кымыл баяндын» эжелен алдымы; шотланд эзелен алдымы; 103 дугаар кварталды хостан алдымы даон медээлер улай-улай калды турган. Медээ санында аар-берге диндашкылар база турган. Чылаз, 318-ги дивизияныц политкандидатини начальниин подполковник А. Тахомиров олуртту; армияныц политкандидатини инструктору майор П. Исаян олуртту; армияныц политкандидатини инструктору майор А. Цедрик олуртту дош оон-да өскө. Ол бүтү олун-чидимин бичин муруну чарында М. Видва баа олурткен, оон соңдо алап болгонда Анапа чоотунга 83-ку далай бригаданынц политкандидатини начальниин К. Лукин баа олурткен.

25 дү-хүн иштиде манан келген үе-шагымыс-даа келген. Командылачыны хайгаара пуштузун Маркитх даптаа дерин тургускан турган. Цемеск мугудуру, далай өрттөш, Новороссийск хорайынч элзон кезе оон мырмачи адимта чүе дег көстүр чүе.

Хайгаара пуштузунда те-лефоннар даамы үзүбөй турган. Бүтү-ле кезектер командидакчы пуштузу-биле иде-леди харылааны тутун турганнар. Тапталым командидакчы оң бүтү тулушкунулар бичин уткун чок хайгаара, кезектерин таарыштар харылааш тынч эде көөр чүддерин эде көрүчү кур күш херек болза, иштин, оңа айымда диди черерке чотур немелде күштерин чорудун, калдыгда бачым, далам чокка эрес шпанды башкарып турган.

Бир катан Лукин-биле кады бис эленин кумунт эрик чоогунда тудуу тургускан бир руым билидакка кире берген бис. Ини-даа хойчок хун турган, ынчанган Леселдире, мен, Зарела, Лукин суглар—дортозо аңа бичи кады севритенин адыр болаа бис. Билдакка кире бөривиске, бир-ле чүе шпигайым, бү-бүлү тик-так, тик-так кылдыр дугаара-даа мындыг. Мен турган:

Ини дугаар дүе электро-стация районуна 1337-ги полк дүжүргүндө. Оң полк-биле кады 318-ги адимге дивизияныц командири полковник В. А. Вруцилин баа аңа чөдө берген. Ынчалда-даа полк-биле харылааа хереттен уткун берген. Бичин мен командири арнын көөрүмө, дык-ла сакты чочоа, дү-хүн бот байдалдыг. Ынчанман канчаар, арта-ла рота-даа эвес, баталон-даа эвес, барын-барын бот согушунуңу ууче чорам барык бүдүн дивизия чымы шериг-биле харылааа үстүрө, каймы боор.

Баштай кезек кады аңа-даашкыта таварышан дайынчы отрядындан келген, бачым квартал бүрүзүндө аңа-боолан эгелээр. Бистин эжелен алган палладарымы алган, гитлерчилер оң угер-боолар-биле адын эгелээр берген. Ынчалда-да бистин угер-бооларымы баа-ла шаан халдаан шериглерини дстин, улай-улай адып турган. Бистин уткундузуларым дайынчы дивисюрини уткун-сокса чок бомбалап турган. Шүрүдөкчи увар-хемелер хунуң-не ады-чед уткундушунарым кылмы, Новороссийсктин дорюн улай-улай хөме аң турган.

— Бо чере орта эвес чүе-дөр, шак-биле частыр бомба салын каан чадаам хире-дир. Маңа турган херэк чок боор. Дүрүн үтүп чорбас болза, хойчок. Узкөлчөр—дээн, ушуттеримге, өөрүм баа-ла мөөң-биле кады утун чоруп-каннар.

Шак-даа келген. Таптык-ла 2 шак 44 миңгунта. Оң үдө 800 үтөр-боо болган 227 «ка-тыш» хары утга адын эгелээр, чүе бечен бомбардирчи-ликтер дорже ужуз үер, оларынч дааш-шпизин-даа кедерге боолур дорюн билер турган мен. Ынчалда-да миди дааш-шпизон чере миди чок көрбөм мен. Болза-даа дидин! Сактарымы чер-делегей чарын, бүстүп турган ишчак болган.

Баштай кезек кады аңа-даашкыта таварышан дайынчы отрядындан келген, бачым квартал бүрүзүндө аңа-боолан эгелээр. Бистин эжелен алган палладарымы алган, гитлерчилер оң угер-боолар-биле адын эгелээр берген. Ынчалда-да бистин угер-бооларымы баа-ла шаан халдаан шериглерини дстин, улай-улай адып турган. Бистин уткундузуларым дайынчы дивисюрини уткун-сокса чок бомбалап турган. Шүрүдөкчи увар-хемелер хунуң-не ады-чед уткундушунарым кылмы, Новороссийсктин дорюн улай-улай хөме аң турган.

Бир катан Лукин-биле кады бис эленин кумунт эрик чоогунда тудуу тургускан бир руым билидакка кире берген бис. Ини-даа хойчок хун турган, ынчанган Леселдире, мен, Зарела, Лукин суглар—дортозо аңа бичи кады севритенин адыр болаа бис. Билдакка кире бөривиске, бир-ле чүе шпигайым, бү-бүлү тик-так, тик-так кылдыр дугаара-даа мындыг. Мен турган:

Ини дугаар дүе электро-стация районуна 1337-ги полк дүжүргүндө. Оң полк-биле кады 318-ги адимге дивизияныц командири полковник В. А. Вруцилин баа аңа чөдө берген. Ынчалда-даа полк-биле харылааа хереттен уткун берген. Бичин мен командири арнын көөрүмө, дык-ла сакты чочоа, дү-хүн бот байдалдыг. Ынчанман канчаар, арта-ла рота-даа эвес, баталон-даа эвес, барын-барын бот согушунуңу ууче чорам барык бүдүн дивизия чымы шериг-биле харылааа үстүрө, каймы боор.

Баштай кезек кады аңа-даашкыта таварышан дайынчы отрядындан келген, бачым квартал бүрүзүндө аңа-боолан эгелээр. Бистин эжелен алган палладарымы алган, гитлерчилер оң угер-боолар-биле адын эгелээр берген. Ынчалда-да бистин угер-бооларымы баа-ла шаан халдаан шериглерини дстин, улай-улай адып турган. Бистин уткундузуларым дайынчы дивисюрини уткун-сокса чок бомбалап турган. Шүрүдөкчи увар-хемелер хунуң-не ады-чед уткундушунарым кылмы, Новороссийсктин дорюн улай-улай хөме аң турган.

Бир катан Лукин-биле кады бис эленин кумунт эрик чоогунда тудуу тургускан бир руым билидакка кире берген бис. Ини-даа хойчок хун турган, ынчанган Леселдире, мен, Зарела, Лукин суглар—дортозо аңа бичи кады севритенин адыр болаа бис. Билдакка кире бөривиске, бир-ле чүе шпигайым, бү-бүлү тик-так, тик-так кылдыр дугаара-даа мындыг. Мен турган:

Ини дугаар дүе электро-стация районуна 1337-ги полк дүжүргүндө. Оң полк-биле кады 318-ги адимге дивизияныц командири полковник В. А. Вруцилин баа аңа чөдө берген. Ынчалда-даа полк-биле харылааа хереттен уткун берген. Бичин мен командири арнын көөрүмө, дык-ла сакты чочоа, дү-хүн бот байдалдыг. Ынчанман канчаар, арта-ла рота-даа эвес, баталон-даа эвес, барын-барын бот согушунуңу ууче чорам барык бүдүн дивизия чымы шериг-биле харылааа үстүрө, каймы боор.

Баштай кезек кады аңа-даашкыта таварышан дайынчы отрядындан келген, бачым квартал бүрүзүндө аңа-боолан эгелээр. Бистин эжелен алган палладарымы алган, гитлерчилер оң угер-боолар-биле адын эгелээр берген. Ынчалда-да бистин угер-бооларымы баа-ла шаан халдаан шериглерини дстин, улай-улай адып турган. Бистин уткундузуларым дайынчы дивисюрини уткун-сокса чок бомбалап турган. Шүрүдөкчи увар-хемелер хунуң-не ады-чед уткундушунарым кылмы, Новороссийсктин дорюн улай-улай хөме аң турган.

Бир катан Лукин-биле кады бис эленин кумунт эрик чоогунда тудуу тургускан бир руым билидакка кире берген бис. Ини-даа хойчок хун турган, ынчанган Леселдире, мен, Зарела, Лукин суглар—дортозо аңа бичи кады севритенин адыр болаа бис. Билдакка кире бөривиске, бир-ле чүе шпигайым, бү-бүлү тик-так, тик-так кылдыр дугаара-даа мындыг. Мен турган:

Ини дугаар дүе электро-стация районуна 1337-ги полк дүжүргүндө. Оң полк-биле кады 318-ги адимге дивизияныц командири полковник В. А. Вруцилин баа аңа чөдө берген. Ынчалда-даа полк-биле харылааа хереттен уткун берген. Бичин мен командири арнын көөрүмө, дык-ла сакты чочоа, дү-хүн бот байдалдыг. Ынчанман канчаар, арта-ла рота-даа эвес, баталон-даа эвес, барын-барын бот согушунуңу ууче чорам барык бүдүн дивизия чымы шериг-биле харылааа үстүрө, каймы боор.

Баштай кезек кады аңа-даашкыта таварышан дайынчы отрядындан келген, бачым квартал бүрүзүндө аңа-боолан эгелээр. Бистин эжелен алган палладарымы алган, гитлерчилер оң угер-боолар-биле адын эгелээр берген. Ынчалда-да бистин угер-бооларымы баа-ла шаан халдаан шериглерини дстин, улай-улай адып турган. Бистин уткундузуларым дайынчы дивисюрини уткун-сокса чок бомбалап турган. Шүрүдөкчи увар-хемелер хунуң-не ады-чед уткундушунарым кылмы, Новороссийсктин дорюн улай-улай хөме аң турган.

Бир катан Лукин-биле кады бис эленин кумунт эрик чоогунда тудуу тургускан бир руым билидакка кире берген бис. Ини-даа хойчок хун турган, ынчанган Леселдире, мен, Зарела, Лукин суглар—дортозо аңа бичи кады севритенин адыр болаа бис. Билдакка кире бөривиске, бир-ле чүе шпигайым, бү-бүлү тик-так, тик-так кылдыр дугаара-даа мындыг. Мен турган:

(Өзөн №№ 58, 59, 60, 61, 62, 64 «Ишкын»).

(Улапчалыг).

СОВЕТ КИЖИЛЕРНИЦ НЕГЕЛДЕЗИ

Нейтронуг бомбаны бугуур, бугуурбес дугайында айтыры талашы-биле АКШ-тын чакан бөлүктери калды оруту шилин аларын совет никилер хны тагыш чөваашын-биле хайгаарап турар. Бугуурбеглерде, албан черлеринде, колхозтарда болгаш совокоттарда эртин турар митингилерин киркиричкелери: «Чок, массалыг утуктаашкыныч бөө-чөспөзүнч чач ховирин бугуурбес-дел чачгыс үн-биле шиттиригил негел турар.

Чепсекти эдере бугууренин кызыгалар, ядролуг дайынчы айылдын чаладыр херек. Нейтронуг чөспөзү бугуурбегден каймы-даа тала айтаалар дугайында дугу-ржуганы чедип алыр таламы-биле СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЭ-ның Дүңдү Советиниң Президиумун Диргаам аш Л. И. Брежневтиң саямалык тодарай со-руулары айткан болгай. Чепсектинин шиттиригил дугуур та-

бөмбүрүзөс тайдык турар!» деп негел тур мен. КИШИИЕВ, Чадыр-Луңг районда Ленин аттыг колхоз эртин митингиниң киркиричкелери нейтронуг бомбаны бугууренин АКШ-ның шериг-үлөтүрү колхозиниң кирер деп турар планын бугуруу шаккан. — Бистер, Молдавияныч чер ашаддылары — АКШ-ка нейтронуг бомбаны бугуур деп турарына удурамын турар миллион-миллион киркиричкелерин негелдегиле боттарымыстың упуувети кады тур бис. Бистер СЭКП-нин бөрү-роболол Л. Строчкова чугаалап.

БОМБҮРЗЕКТИЦ СУДАЛЫ СЭТА болгаш ПМА: КЫСКА ДЫҢНААДЫЛАР, ТАЙЫЛЫЛАР

ССРЭ биле Болгарияныч аразында Найырал, кады ажылдажылга болгаш дузалажылга дугайында керээниң 30 чыл болганына НАЙЫРАЛДЫН, АКЫ-ДУНЧМАЛЫШКЫ ЧОРУКТУН КЕРЭЭЗИ

Болгарияныч ажыкчы чоллары Найырал, кады ажылдажылга болгаш дузалажылга дугайында Болгария Узуе Республиканыч Респубикалар Дивизионун аразында керөте ат салгышкан бөр 30 чыл оюн совет удуша корсаарал болган ханы хундуңкөл-биле утгаан. Болгар совет баштайгы керөе вини куртуду аразында харылааалары хожжүдөргө, Болгария социалисттик чач ийи-иледи тургузарына чя үе-дала болган. Совет Экидели ишкан, шак мынды күчүтүп аиделти-биле керөеи чаргына чя Болгарияныч полк-интиг тускайлыч чоруп бис-аалаан, оң хамарышпас болган аймык чок чоруп ма-гадылаан, соңда ханы чар-гыткыларынч оруу-биле чөдөшкөн хөстүрүгө дугаашкан.

1948 чылда чарган керөеиң улачымы болган. 1948 болган 1967 чылда чарган бо ийр керөе—эрткен чыдарда болгаш-совет харыл-ааларга орук айткымы болган. Бо дорже ийи чурттар-нын аразында харылааалар-ныч кол программалыг доку-ментизи болган. Бо харыл-аалар сөөлү оң чыдарда доргун болган үре-түдөөлдө хөжгөн. Экономиктиң харыл-ааларынч делееп безең, амгы үеде материалдыг бугу-рүтүң таламы-биле кооперат-ташкыны болган шөвчел-аацияны чорударымың үр-хуулаалыг чингине планын тургузуу турар.

Чурттуг өскө-даа хорайларына болгаш суурларын-га болгунан митингилерин киркиричкелери АКШ-ның чачырычы бөлүктөрүнч кордалын буруу шаап турар резолюциялары хүлөп алгылаан. (СЭТА).

Кубаның Лас-Тунас мөжузунда Карупано деп портта савалаан чыгыр чүдүр механааштаан чач черин аймагалда кирген. Амгы үеин саймартыг механишери болган агрегаттары-биле чөспөзөтөн транспортер тургузуу судно-ларынч шиттиче пакта 700 тонна чыгыр-лыч чүдүрү аргалыг. ЧУРУКТА: «Прокетс» деп совет суднога чыгыр чүдүрү турары. (СЭТА-ның фотохрониказы).

ВСР-ТЕ УДУР ЧЕПСЕКТИГ ЧАА ХАЛДАШКЫН

ХАНОИ (СЭТА). Вьетнамга чорун болгаш девискөөр аа-ны-биле бүрү-бүдү турарын чаргыны-биле халкыным оң болду деп, ВИА агентстведик медээледи. Оң болза ВСР-ге удуур камдуңия эрге-чачыгарынч пропандисиниң чоңгозас бол-дурарын сойгаан турар бол-ган. Вьетнам улусна хамаар-шыптыр дайынчырак полити-кы Хаттен деп порт хоорай-ның чоогунда иштал девис-көөр халдаашкынырын оң кылган. Кампучия шеригтер ишталдылары эртекш, Хаттен хоорайны, соңу таламында 4-6 км черде чамдык район-ларын эзелен алган. Кампучияныч шериг кораблдериндө хоорай кыдымыга десант дүжүргөн.

АКШ-ТА ПОЛИТИКТИГ ХОРУГДАТЫРГАННАРЫН ЭРГЕЛЕРИН КАМГАЛААР

НЬЮ-ЙОРК (СЭТА). Мак-кей кара-банында хоруг-датырган «Уилмингтон ону-дугу» баштын Бейджамин Чейнис АКШ-тың президенти Дж. Картерге президенти чатаа бижээни, соңу Кар-ролинаныч кара-банында хоруг-датырган чорук оок-лазы илгаар чорукка удуур девис-көөр чөспөзү харылааштыр база АКШ-та политиктиг хоруг-датыр-ганнарга чөнтүг байдалды тургузар таламы-биле кый-гыртымы кылган.

ажыткан. Социализмди күш-тери ийитиле дешиктөөгө, национал хамаарышпас чорук дөш девискөөр улам удуур салдарын чедире турар. Делеей байдалын чоругу-дарымың тайдык дөш деши-көөр эң чугула фактору болза, коммунисттик болган ажалынч ишчакыншын хөж-үдөр, оң салдарын өстү-рер болур, ынчанган делеей реакция болган тайынмын, демилгениң дайынчылар коммунистер хүлөзөлдөшү чачгыс өңинге, социализм болган капиталисттик чурттар-нын коммунисттик партияла-рымың наймартың өңинге хө-ра чедире дош бүтү-ле чүдү-дөр ажалган турар. Марксизм-ленинизмдин принциптерин үндөшүлдө, мындыг аямың ордоджымшкыларын сойгаалары, кады ажалда-жылганы хөжүдөр—амы-думчалыктың бүтү партиялар-нын эрге-ажымтарына дү-жүчү турар деп пленум дем-делгөн.

